 HELGELAND KRAFT	Styrende dokument: Prosedyre: LASTFLYGING MED HELIKOPTER	
Fagansvarlig (Prosesseier) : Eskil Strøm	Endret dato 16.10.2019 14:08	
Ansvarlig (Forfatter): Eskil Strøm	Neste revisjon: (Årlige)	
Dokumentnummer: 19-7412	Opprettet dato:14.10.2019	

Prosedyre: LASTFLYGING MED HELIKOPTER

1. Formål

Prosedyren skal sikre at lastflyging med helikopter skjer på en sikker måte. For å unngå skader på utstyr, personell eller tredjeperson.

2. Omfang

Gjelder ved all lastflyging med helikopter der Helgeland Kraft AS er oppdragsgiver, uavhengig av arbeidet utføres med Helgeland Krafts-personell, eller der arbeidet gjennomføres med eksterne ressurser.

3. Definisjoner

Pax-flyging:

transport av personell

Hiv:

En enkel helikopterlast/- løft

Pilot:

Helikopterbesetning som flyr helikoptret

Lastemann:

Helikopterbesetning som har som hovedoppgave å koordinere arbeid på bakken

Bigbag/storsekk (godkjent for last-flyging):

Sekk av armert plast med løfteører for transport av materiell.

Sikkerhetsorientering/Briefing:

Før oppdrag skal pilot gjennomføre en daglig sikkerhetsorientering og felles gjennomgang.

Koordineringsmøte:

Arbeidet koordineres mellom den som skal lede arbeidet på bakken, og pilot.

4. Ansvar og myndighet

Ansvarlig (Forfatter) er ansvarlig for prosedyren, og endringer i denne. Alle som bestiller helikoptertjenester er ansvarlig for at prosedyren følges, og gjøres kjent for helikopteroperatøren som skal benyttes.

I tilfeller der prosedyren er i konflikt med helikopteroperatøren sine interne bestemmelser er det operatøren sine bestemmelser som gjelder.

I tilfeller der prosedyren går ut over operatøren sine bestemmelser, kommer prosedyrens bestemmelser i tillegg.

Fagansvarlig (Prosesseier) er ansvarlig for godkjenning av prosedyren.

Prosedyren gjelder for egne arbeidstakere i Helgeland Kraft AS.

Krav i prosedyren gjelder også for innleie.

 HELGELAND KRAFT	Styrende dokument: Prosedyre: LASTFLYGING MED HELIKOPTER	
Fagansvarlig (Prosesseier) : Eskil Strøm	Endret dato 16.10.2019 14:08	
Ansvarlig (Forfatter): Eskil Strøm	Neste revisjon: (Årlige)	
Dokumentnummer: 19-7412	Opprettet dato:14.10.2019	

5. Beskrivelse

Generelt:

Arbeid som utføres sammen med helikopter er spesielt risikofylt. Det er derfor viktig med god planlegging i forkant, og at informasjon blir gitt til alle de som skal delta i arbeidet.

Erfaring/kompetanse:

Personell som skal lede denne type arbeid skal ha opplæring, kompetanse i denne type arbeid med helikopter.

Sikkerhetsorientering/Briefing:

Før oppdrag skal pilot gjennomføre en daglig sikkerhetsorientering, felles gjennomgang.

Vi skal stille krav om at sikkerhetsorientering utføres av pilot før jobben starter.

Krav til å utarbeide en skriftlig SJMA hvor alt deltagende personell skal være tilstede.

Som minimum skal sikkerhetsorienteringen inneholde:

- Regler for ombordstigning, avstigning og plassering av utstyr og last.
- Hvordan man skal opptre rundt helikopteret ved ombordstigning og avstigning dersom rotoren er i gang.
- Bruk av sikkerhetsbelter og intercom.
- Prosedyre for åpning og lukking av dører.
- Sikkerhet og regler på landingsplassen (hindringer, løse gjenstander, underlag, tegn og signaler).
- Helikopterets nødutstyr og plassering.

Planlegging / koordineringsmøte / informasjon til deltagere:

Før arbeid med helikopter starter skal arbeidet koordineres mellom den som skal lede arbeidet på bakken, og pilot. Relevant informasjon fra denne koordineringen skal gis til de andre som skal delta i arbeidet. Omfanget på koordineringen vil være avhengig av arbeidet som skal utføres. Sjekkliste i vedlegg 1 kan brukes som et utgangspunkt for en slik koordinering.

Laste-/landingsplass:

Laste-/landingsplasser som kan klargjøres på forhånd bør ha en størrelse på minst 30x30 meter. Det skal ikke være noen hindringer i inn-/utflygings trasé (hus, trær, ledninger, master osv.). Områder med mye grus og sand bør unngås. Plassen skal ryddes for løse gjenstander som kan blåse opp under avgang og landing. Det kan være ting som emballasje, pappesker, plast, storsekker og andre ting med liten vekt.

Ting som kan blåse opp, og må være på området SKAL sikres ved nedstopping, ned-pakking eller lignende.

I tilfeller der landingsplassen ikke kan klargjøres på forhånd, er det piloten som avgjør om stedet kan brukes.

Samband:

Ved arbeid med last-flyging i Helgeland Kraft AS skal det være radiosamband mellom pilot og bakkemann på alle lasteplasser og avleveringssteder.

 HELGELAND KRAFT	Styrende dokument: Prosedyre: LASTFLYGING MED HELIKOPTER	
Fagansvarlig (Prosesseier) : Eskil Strøm	Endret dato 16.10.2019 14:08	
Ansvarlig (Forfatter): Eskil Strøm	Neste revisjon: (Årlige)	
Dokumentnummer: 19-7412	Opprettet dato:14.10.2019	

Pakking, klargjøring av last:

Dersom helikopteroperatøren har egen lastemann er det denne som er ansvarlig for kontroll og godkjenning av hiv.

Ellers er det den ansvarlige hos Helgeland Kraft AS/entreprenør som må sørge for at hiv klargjøres på en tilfredsstillende måte. Piloten er da ansvarlig for å godkjenne hivene.

Stikkord her er:

- Ha kontroll på hvor tungt hivet er.
- Dersom ting skal stoppes, sikre at stropp ikke kan gli (Bruk Fransk-treskrue eller tilsvarende ved løfting av enkelt stolpe)
- Sikre at støyter, spett, stag ol. ikke kan gli ut når det brukes lastenett. Ved bruk av storsekk, sikre at de ikke lager hull i sekken.
- Ved bruk av lastenett, legg alt av mindre ting i striesekker og lukk disse med strips.
- Storsekk skal ikke brukes mer enn 2-3 ganger i samme løfteoperasjon før de kasseres. Dersom storsekk er brukt tidligere, kontroller den for rifter og skader. De skal ikke brukes på flere anlegg, prosjekter.

Helse og sikkerhet

Krav til verneutstyr:

- Hjelm.
- Hørselvern.
- Vernebriller.
- Hansker.
- Synlighetsklær.
- Vernesko.

Risikoer:

- Klemskader.
- Elektrisk støt.
- Tung last.
- Sikt.
- Rotor.
- Fall i terreng.
- Kommunikasjon mellom bakkemann og pilot.
- Løse gjenstander (eks. løs storsekk/bigbag kan komme inn i rotor).
- Fallende gjenstander fra hiv/last.

Kompetansekrav

- Briefing skal utføres av helikopterpilot.
- Personell som skal lede denne type arbeid skal ha opplæring, kompetanse i denne type arbeid med helikopter.

Elektriskstøt ved hukiing av last:

Under enkelte forhold vil det induseres spenning mellom helikoptret og bakken. Da bør det brukes en jordingslissee for utlading, før lastekrok berøres.

Tung last:

Dersom hivet nærmer seg grensen for hvor mye som kan løftes, vil helikoptret trenge tid på å få lasten opp. Det er da viktig å ha oversikten over maskinen sine bevegelser. I verste falle må lasten droppes.

Sikt for pilot:

Husk at sikten for piloten er redusert rett ned, og bakover. Plasser deg slik at du er lett å få øye på. Ikke ha mer personell tilstede enn det som er nødvendig for arbeidet.

Rotor:

Utvis forsiktighet når helikoptret står på bakken med rotor i gang. Særlig halerotoren utgjør en fare. Ikke beveg deg bakover ved helikoptret og ALDRI nærm deg helikoptret bakfra.

Ytre miljø

Risikoer:

- Avfall
- Utslipp

Generelt:

- Ikke noe avfall/sjøppel skal ligge igjen når Helgeland Kraft AS har forlatt plassen. Alles ansvar.

VEDLEGG 1

Sjekkliste for koordineringsmøte for last-flyging med helikopter.

Tema	Kommentar
Adresse/fremmøte	Hvor, og når skal helikoptret møte?
Oppdrag	Generell beskrivelse av hva som skal gjøres. Hvor mange hiv? Fra og til? Antatt varighet?
Vekt/hiv	Hvor mye veier hivene? Hva består hivene av? Brukes det lastenet, storsekk eller sammen-stopping?
Lastemann	Stiller helikopteroperatøren med lastemann? Hvilken kompetanse har HK/entreprenør når det gjelder klargjøring av last?
Vær	Hvordan er værmelding? Er det andre spesielle værforhold? Fare for ising, fallvinder osv.
Begrensninger ytre miljø	Verneområder? Dyrehold (Pelsdyr, hester, reindriftsnæring), Kirker, sykehus? Må det tas andre hensyn i forhold til støy?
Kompetanse	Hvilken erfaring/kompetanse har de som skal delta i oppdraget? Hvilken erfaring har piloten?
Lasteplasser/landingsplasser	Hvordan ser de ut? Hvor er de? Hvilke forberedelser er gjort? Er de sikret mot løse gjenstander?
Luftfartshinder	Hvilke kjente luftfartshinder er det i området? Løypestrenger, master, trær, linjer, bygninger, osv
Spenningsførende anlegg	Skal det foregå arbeid i nærheten av spenningsførende?
Pax-flyging	Skal det foregå personellflytting med helikopter i forbindelse med last-flygingen?
Beredskapsmateriell	Skal personell forberede ekstra mat/drikke, klær? Se liste i dok. 13-3518 Instruks for bruk av snøscooter, ATV og helikopter

Styrende dokument: Prosedyre: LASTFLYGING MED HELIKOPTER

Fagansvarlig (Prosesseier) : Eskil Strøm	Endret dato 16.10.2019 14:08
Ansvarlig (Forfatter): Eskil Strøm	Neste revisjon: (Årlige)
Dokumentnummer: 19-7412	Opprettet dato:14.10.2019